

8.1.2021

Vantaan kaupunki
kirjaamo@vantaa.fi

Viite

Lausuntopyyntö 6.10.2020 ja täydennys 27.11.2020

Luonnonsuojelulain 65 §:n mukainen lausunto Vantaan yleiskaavaehdotuksen 2020 Natura-arvioinnista

Vantaan kaupunki pyytää Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselta luonnonsuojelulain 65 §:n mukaista lausuntoa 9.11.2020 päivätystä Natura-arvioinnista, joka on laadittu Vantaan yleiskaavaehdotuksen 2020 vaikutuksista Natura 2000 -verkoston alueisiin.

Natura-arviointi sisältää yleiskaavaehdotuksen vaikutusten arvioinnin kolmeen kokonaan tai osittain kaava-alueella sijaitsevaan Natura 2000 -verkoston kohteeseen. Arviointi on tehty 6.4.2020 päivätystä yleiskaavaehdotuksesta. Natura-arvioinnin laatimisesta ovat asiantuntijoina vastanneet Juha Kiiski ja Lauri Erävuori Sitowise Oy:stä.

Vantaan yleiskaavan keskeinen sisältö

Vantaan yleiskaava käsittää lähes koko kaupungin alueen. Yleiskaavan tarkoitus on vastata maankäytön kehitystarpeisiin vuoteen 2050 saakka.

Yleiskaava linjaa kokonaiskuvan Vantaan kasvun mahdollisuuksista, kaupungin rakenteesta ja kytkeytymisestä osaksi seutua, paikallisista muutoksista sekä yhteyksistä niin liikkujalle kuin luonnolle.

Uuden yleiskaavan tärkein maankäytöllinen ratkaisu on ohjata kasvu kokonaisuudessaan nykyiseen kaupunkirakenteeseen säästäten maata luonnolle ja tulevaisuuden muutoksille. Merkittävä osa kasvusta keskittyy joukkoliikennekaupungin kestäväen kasvun vyöhykkeelle. Kestäväen kasvun vyöhykkeeksi on yleiskaavassa osoitettu asemanseudut sekä kaupungin poikittaisia yhteyksiä parantavan Vantaan ratikan vaikutusalue Länsimäestä lentoasemalle.

Monikeskuksisen kaupungin ytiminä ovat uudistuvat keskustat, joista etenkin kolmea pääkeskustaa Tikkurilaa, Aviapolista ja Myyrmäkeä

vahvistetaan mahdollistamalla niihin voimakasta laajentumista ja tiivistymistä. Ratikan kehityskäytävän lisäksi joukkoliikennekaupunkia vahvistetaan uudistamalla ja täydentämällä sekä pääkeskustojen lisäksi olemassa olevia että uusia asemanseutuja ja keskuksia.

Vuonna 2020 kaava-alueella oli noin 234 000 asukasta, joista suurin osa sijoittui Etelä-Vantaalle ja pääväylien läheisyyteen. Yleiskaavan tavoite on mahdollistaa asukasmäärän kasvu noin 100 000 asukkaalla ja työpaikkojen määrä noin 80 000 työpaikalla.

Yleiskaavasta on rajattu pois kaupunginhallituksen päätöksellä 30.11.2020 Kehä III ja Porvoonväylän itä- ja eteläpuolelle jäävä Länsisalmen alue.

UUDENMAAN ELINKEINO-, LIIKENNE- JA YMPÄRISTÖKESKUKSEN LAUSUNTO

Arviointimenettely

Luonnonsuojelulain 65 §:n mukaan, jos hanke tai suunnitelma joko yksistään tai tarkasteltuna yhdessä muiden hankkeiden ja suunnitelmien kanssa todennäköisesti merkittävästi heikentää valtioneuvoston Natura 2000 -verkostoon ehdottaman tai verkostoon sisällytetyn alueen niitä luonnonarvoja, joiden suojelemiseksi alue on sisällytetty tai tarkoitus sisällyttää Natura 2000 -verkostoon, hankkeen toteuttajan tai suunnitelman laatijan on asianmukaisella tavalla arvioitava nämä vaikutukset. Sama koskee sellaista hanketta tai suunnitelmaa alueen ulkopuolella, jolla todennäköisesti on alueelle ulottuvia merkittäviä haitallisia vaikutuksia.

Luvan myöntävän tai suunnitelman hyväksyvän viranomaisen on valvottava, että edellä tarkoitettu arviointi on tehty. Viranomaisen on pyydettävä arvioinnista lausunto elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselta ja siltä, jonka hallinnassa luonnonsuojelualue on. Lausunto on annettava viivytyksettä ja viimeistään kuuden kuukauden kuluessa siitä, kun lausuntopyyntö on saapunut elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukseen. Vantaan kaupungin lausuntopyyntö on saapunut 7.10.2020.

Luonnonsuojelulain 66 §:n mukaan viranomainen ei saa myöntää lupaa hankkeen toteuttamiseen taikka hyväksyä tai vahvistaa suunnitelmaa, jos 65 §:n tarkoittama arviointi- ja lausuntomenettely osoittaa hankkeen tai suunnitelman merkittävästi heikentävän niitä luonnonarvoja, joiden suojelemiseksi alue on sisällytetty tai tarkoitus sisällyttää Natura 2000 -verkostoon.

Maankäyttö- ja rakennuslain 197 §:n mukaan kaavaa hyväksyttäessä ja vahvistettaessa on noudatettava mitä luonnonsuojelulain 10 luvussa säädetään. Kaavan hyväksyminen edellyttää siten arviointi- ja lausuntomenettelyn kautta saatua varmuutta merkittävästi heikentävien vaikutusten poissulkemisesta.

Uudenmaan ELY-keskus toteaa, että luonnonsuojelulain 65 ja 66 §:n mukaisen arviointi- ja hyväksymismenettelyn soveltamisessa on otettava huomioon luontodirektiivin 6 artiklan 3 kohtaa koskeva Euroopan yhteisöjen tuomioistuimen tulkinta. Hanke tai suunnitelma voidaan hyväksyä vasta silloin, kun ei ole olemassa tieteelliseltä kannalta järkevää epäilyä hankkeen tai suunnitelman vahingollisista vaikutuksista Natura 2000 -alueen valinnan perusteisiin. Lisäksi menettelyn soveltamisessa on huomioitava myös kansallinen oikeuskäytäntö, josta esimerkkinä KHO:n vuosikirjapäätös KHO 2018:151.

Vaikutukset Vantaanjoen Natura-alueeseen

Vantaanjoki (FI0100104) kuuluu Natura 2000 -verkostoon luontodirektiivin perusteella erityisten suojelutoimien alueena (SAC). Natura-alueeseen kuuluu 59 km pitkä osuus Vantaanjoen pääuomasta Nurmijärven Nukarinkoskelta Helsingin Vanhankaupunginkoskelle. Alueen suojeluperusteena on kaksi luontodirektiivin liitteen II lajia, vuollejokisimpukka ja saukko.

Natura-arvioinnin mukaan yleiskaavaehdotus muuttaa valuma-alueella maankäyttöä hieman nykyistä laajemmin rakennetuksi. Muutos on arvioitu koko valuma-alueen kannalta hyvin vähäiseksi. Vaikutus valumavesiin ja hulevesien muodostumiseen on arvioinnin mukaan kokonaisuutena vähäinen. Huolimatta siitä, että kaavaehdotuksen mukainen maankäyttö ei vaikuta olennaisesti Vantaanjoen vedenlaatuun, tulisi laajenevilla ja tiivistyvillä rakennetun ympäristön alueilla huolehtia kuitenkin hulevesien asianmukaisesta käsittelystä varaamalla käsittelyyn riittävät pinta-alat. Hulevesien muodostumisen vähentämisen ohella olennaista on hulevesien laadullinen parantaminen ennen niiden johtamista vastaanottavaan vesistöön. Haitallisten vaikutusten lieventäminen katsotaan arvioinnissa lähtökohtaisesti huomioiduksi Vantaan hulevesiohjelman ja hulevesien hallinnan toimintatapaohjeen kautta.

Arvioinnin mukaan yleiskaavan vaikutukset suojelun perusteena oleviin lajeihin, saukko ja vuollejokisimpukka, ovat vähäisiä. Myöskään haitallisia yhteisvaikutuksia muiden hankkeiden ja suunnitelmien kanssa ei arvioida olevan.

Uudenmaan ELY-keskus katsoo, että Natura-arviointi on Vantaanjoen osalta jäänyt varsin yleispiirteiseksi. Yleiskaavasta ei ole tehty tarkempaa vesistövaikutusten arviointia. Natura-arvioinnin taustaksi olisi ollut

käytettävissä osin myös lähdeluettelossa mainittua tuoreempaakin aineistoa, kuten Uudenmaan vesienhoidon toimenpideohjelma vuosille 2016–2021 tai parhaillaan kuultavana oleva ehdotus toimenpideohjelmaksi vuosille 2022–2027. Lisäksi Vantaanjoen vuollejokisimpukkapopulaatiosta ja sen tilasta ei ole arviointia varten tehty tuoreita selvityksiä, eikä olemassa olevaa seurantatietoa ole arvioinnissa juurikaan hyödynnetty. Yhteisvaikutusten osalta arvioinnista ei myöskään käy selkeästi ilmi onko esim. Helsingin uudesta yleiskaavasta todennäköisesti Vantaanjoen alaosaan kohdistuvia vesistövaikutuksia huomioitu. ELY-keskus pitää yleiskaavojen vesistövaikutuksia potentiaalisesti kumuloituvina. ELY-keskuksen näkemyksen mukaan edellä kuvattu on omiaan heikentämään arvioinnissa esitettyjen johtopäätösten luotettavuutta.

Vantaanjoessa vuollejokisimpukan kantaa on selvitetty laajemmin vuosina 2004–2007. Sen jälkeen on tehty vain alueellisesti varsin suppeita selvityksiä yksittäisten hankkeiden yhteydessä. ELY-keskuksen näkemyksen mukaan erityisesti hankkeiden ja suunnitelmien yhteisvaikutusten luotettava arviointi edellyttäisi laajempaa tuoretta tietoa Vantaanjoen vuollejokisimpukakannan kehityksestä ja nykytilasta. Joitakin seurantatutkimuksia simpukakannan kehityksestä on olemassa, kuten Kehä III:n siltahankkeen vaikutusten seuranta, Vantaankosken alueella vuosina 2009 ja 2012. Lisäksi Raide-Jokeri -hankkeessa Vantaanjoen ylittävien siltojen rakentamisen vaikutuksia vuollejokisimpukoihin seurataan parhaillaan Helsingin Veräjämäen kohdalla. Seurantatutkimusten perusteella näyttää siltä, että ainakin Vantaanjoen alaosassa vuollejokisimpukkapopulaatio on säilynyt edelleen varsin elinvoimaisena. ELY-keskus katsoo, että Vantaan yleiskaavan vaikutuksia voidaan arvioida tästä lähtökohdasta käsin. Kun otetaan lisäksi huomioon yleiskaavan hulevesien hallintaa koskeva yleismääräys, Vantaan hulevesiohjelman ja hulevesien hallinnan toimintatapaohjeen periaatteet ja oletetaan niiden toteutuvan täysimääräisesti yleiskaavaa toteutettaessa, ELY-keskus katsoo, että merkittävien vaikutusten aiheutuminen Vantaanjoen Natura-alueen suojelun perusteena oleviin luonnonarvoihin voidaan riittävällä varmuudella sulkea pois. Johtopäätös on sama yhteisvaikutusten osalta.

ELY-keskus korostaa, että jatkosuunnittelun yhteydessä, kun laaditaan yleiskaavaa toteuttavia asemakaavoja, on kiinnitettävä erityistä huomiota Vantaanjokeen kohdistuvan hulevesikuormituksen hallintaan. Samoin on varauduttava tarkentamaan yleiskaavan Natura-arviointia. Sitä varten on tarpeen laajentaa tietopohjaa erityisesti vuollejokisimpukakannan kehityksestä ja nykytilasta Vantaanjoella.

Vaikutukset Vestran suot, lehdot ja vanhat metsät Natura-alueeseen

Vestran suot, lehdot ja vanhat metsät (FI0100064) kuuluu Natura 2000 -verkostoon luontodirektiivin perusteella erityisten suojelutoimien alueena (SAC). Natura-alueen kokonaispinta-ala on noin 369 ha. Alueen suojeluperusteena on 11 luontodirektiivin liitteen I luontotyyppiä sekä liitteen II lajit, saukko ja liito-orava.

Natura-arvioinnin mukaan Natura-alueeseen kohdistuvia vaikutuksia voi aiheutua rakentamisen aikaisesta melusta, liikkumisen aiheuttamasta häiriöstä ja kulumisesta sekä vesistöön kohdistuvasta kuormituksista ja ns. reunavaikutuksesta.

Uutta pientaloasutusta Natura-alueen tuntumassa on osoitettu mm. Vestraan ja Koivurinteeseen sekä tehokkaampana Keimolanmäen alueelle, joka on jo pitkälle toteutunut. Suurin maankäytön muutos on arvioinnin mukaan Petaksen ja Keimolanmäen väliselle alueelle osoitettu tilaa vativan tuotanto- ja varastotoimintojen alue sekä kaupallisten palveluiden alue.

Arvioinnin mukaan asukasmäärän kasvun seurauksena liikkuminen Natura-alueella lisääntyy. Virkistyskäyttöpaine kohdistuu voimakkaimmin Keimolan Isosuon ja Odilammen-Smedsmossenin osa-alueille.

Yleiskaavassa osoitetulla rakentamisella arvioidaan olevan haitallisia vaikutuksia suojelun perusteena oleviin luontotyyppeihin pikkujoutajia ja puroja, kasvipeitteiset silikaattikalliot, boreaaliset luonnonmetsät, boreaaliset lehdot, puustoiset suot, lähteet ja lähdesuot. Vaikutukset on arvioitu merkittävyydeltään vähäisiksi.

Vantaan yleiskaavalla on Natura-alueeseen kohdistuvia yhteisvaikutuksia erityisesti Espoon pohjois- ja keskiosien yleiskaavan kanssa. Espoon puolella Kalajärven alueelle osoitettu tiivistävä ja laajeneva asuntorakentaminen kasvattaa Natura-alueelle kohdistuvaa virkistyskäyttöpainetta.

ELY-keskus pitää arvioinnin johtopäätöksiä luontotyyppien osalta perusteltuina. Virkistyskäyttöpaineen todennäköiset heikentävät vaikutukset kohdistuvat ensisijaisesti kulutukselle herkimpiin luontotyyppeihin, kuten boreaaliset lehdot ja suoluontotyyppit. Vaikutuksia voidaan lieventää turvaamalla tarkemassa jatkosuunnittelussa riittävien viheralueiden säilyminen puskurivyöhykkeenä Natura-alueen ympäristössä.

Arvioinnin mukaan yleiskaava heikentää suojelun perusteena olevan liito-oravan kulkuyhteyksiä Natura-alueelta etelään ja itään, mutta vaikutuksia ei katsota lajin Natura-alueen populaation kannalta merkittäviksi.

ELY-keskus korostaa, että liito-oravan suotuisan suojelun tason säilyttäminen edellyttää riittävää määrää lajille soveltuvia elinympäristöjä ja toimivia kulkuyhteyksiä niiden välillä. Liito-oravan biologiaan liittyy olennaisesti liikkuminen pesä- ja ruokailupaikkojen välillä sekä

liikkuminen asuinmetsiköstä toiseen ja uusille elinpiireille. Liito-oravan suotuisan suojelun tason turvaaminen edellyttää Vantaalla lajin elinympäristöjen kytkeytyneisyyden säilyttämistä Natura-alueen populaation ja sen ulkopuolella yleiskaavan alueella sijaitsevien lajin elinympäristöjen välillä. Tämä on tärkeää paitsi Natura-alueella elävän liito-oravakannan elinvoimaisuuden säilymisen kannalta, myös sen ulkopuolisen populaation suojelun tason turvaamisessa.

ELY-keskus kiinnittää tässä yhteydessä myös huomiota, että LSL 49.1 §:ssä säädetystä luontodirektiivin liitteen IV a lajien lisääntymis- ja levähdyspaikkoja koskevasta hävittämis- ja heikentämiskiellosta voidaan poiketa vain, jos se ei haittaa lajin kantojen suotuisan suojelun tason säilyttämistä. Toimivien kulkuyhteyksien turvaaminen liito-oravalle on myös tästä näkökulmasta hyvin tärkeää.

ELY-keskuksen näkemyksen mukaan Vantaan yleiskaava ei yksistään tai tarkasteltuna yhdessä muiden hankkeiden ja suunnitelmien kanssa merkittävästi heikennä Vestran suot, lehdot ja vanhat metsät Natura-alueen suojelun perusteena olevia luonnonarvoja, kunhan jatkosuunnittelussa kiinnitetään virkistyskäytön ohjauksen lisäksi erityisesti huomiota toimivien liito-oravan kulkuyhteyksien säilyttämiseen Natura-alueen ja laajemmin yleiskaava-alueella muiden lajin elinympäristöjen välillä.

Vaikutukset Sipoonkorven Natura-alueeseen

Sipoonkorpi (FI0100066) kuuluu Natura 2000 -verkostoon luontodirektiivin perusteella erityisten suojelutoimien alueena (SAC). Natura-alueen pinta-ala on 1 267 ha. Alueen suojeluperusteena on 11 luontodirektiivin liitteen I luontotyyppiä ja liitteen II lajeista kirjoverkkoperhonen ja korpipohtosammal. Natura-alue kuuluu lähes kokonaan Sipoonkorven kansallispuistoon, joka kattaa Vantaan puolella laajalti myös Naturan ulkopuolisia metsäalueita.

Natura-arvioinnin mukaan maankäytön muutokset voimassa olevaan yleiskaavaan verrattuna ovat Sipoonkorven lähialueilla pieniä. Merkittävin muutos Lahdenväylän itäpuolella on SL-merkinnällä luonnonsuojelualueeksi osoitettujen metsäalueiden laajeneminen Natura-alueen ulkopuolella.

Yleiskaavaehdotuksen todennäköiset heikentävät vaikutukset aiheutuvat arvioinnin mukaan lähinnä Sipoonkorven alueelle kohdistuvasta virkistyskäytön ja liikkumisen lisääntymisestä, joka on seurausta asukasmäärän kasvusta. Suurinta asukasmäärän kasvu tulee ennusteiden mukaan Itä-Vantaalla olemaan uuden raitiotien varrella. Lisääntyvän virkistyskäyttöpaineen arvioidaan kohdistuvan pääasiassa Kuusijärven ja Bisajärven alueiden kautta kansallispuiston ja Natura-alueen olemassa olevaa virkistysverkostoon.

Natura-alueen suojelun perusteena olevista luontotyypeistä kulumiselle herkimpiä ovat arvioinnin mukaan boreaaliset lehdot, kasvipeitteiset silikaattikalliot sekä lähteet ja lähdesuot. Näille arvioidaan virkistyskäyttöpaineen kasvusta kohdistuvan vähäisiä haitallisia vaikutuksia. Suojelun perusteena oleviin lajeihin ei katsota kohdistuvan yleiskaavasta haitallisia vaikutuksia. Arvioinnin mukaan virkistyskäytön haitallisia vaikutuksia voidaan torjua huomioimalla kulumiselle herkkien luontotyyppien ja lajien esiintymät Natura-alueen virkistysreittien suunnittelussa.

ELY-keskus pitää arvioinnin johtopäätöksiä oikeansuuntaisina. Yksinään Vantaan yleiskaavan toteuttamisen vaikutus Sipoonkorven Natura-alueen suojelun perusteena oleviin luonnonarvoihin jäänee vähäiseksi. Yhteisvaikutusten osalta ELY-keskus kuitenkin huomauttaa, että arviointi on jäänyt puutteelliseksi. Natura-arvioinnissa viitataan Östersundomin alueen maakuntakaavaan, mutta tarkempaa analyysyä yhteisvaikutuksista arviointi ei kuitenkaan sisällä. Ottaen huomioon, että Östersundomin alueen maankäyttö on vielä ratkaisematta ja että Vantaan kaupunginhallitus päätti 30.11.2020 rajata yleiskaavasta pois Länsisalmen alueen, ELY-keskus katsoo, ettei Vantaan yleiskaava yksistään tarkasteltuna merkittävästi heikennä Sipoonkorven Natura-alueen suojelun perusteena olevia luonnonarvoja. Yhteisvaikutukset tulevat tarkemmin arvioitavaksi Östersundomin alueen jatkosuunnittelun yhteydessä.

Vaikutukset Mustavuoren lehto ja Östersundomin lintuvedet Natura-alueeseen

Mustavuoren lehto ja Östersundomin lintuvedet (FI0100065) kuuluu Natura 2000 -verkostoon luontodirektiivin perusteella erityisten suojelutoimien alueena (SAC) ja lintudirektiivin mukaisena erityissuojelualueena (SPA). Natura-alue koostuu neljästä erillisestä osa-alueesta, joiden kokonaispinta-ala on noin 355 ha. Alueen suojeluperusteena on 13 luontodirektiivin liitteen I luontotyyppiä ja liitteen II laji, korpahohtosammal, sekä 32 lintulajia.

Natura-arviointi ei sisällä arviota Vantaan yleiskaavan vaikutuksista Mustavuoren lehto ja Östersundomin lintuvedet Natura-alueeseen. Tältä osin viitataan Östersundomin yhteisen yleiskaavan Suora metro -vaihtoehtoon Natura-arviointiin, koska yleiskaavaehdotuksen maankäyttö Kehä III:n ja Porvoonväylän eteläpuolen osalta on yhteneväinen Östersundomin yhteisen yleiskaavan kanssa.

ELY-keskus on antanut 27.10.2017 LSL 65 §:n mukaisen lausunnon Östersundomin yhteisen yleiskaavan Suora metro -vaihtoehtoon Natura-arvioinnista. Tämän jälkeen Helsingin hallinto-oikeus on 29.11.2019 kumonnut yhteisen yleiskaavan kokonaisuudessaan luonnonsuojelulain 66 §:n 1 momentin vastaisena. Lisäksi yhteisen yleiskaava ei hallinto-oikeuden mukaan ole myöskään maankäyttö- ja rakennuslain 39 §:n 2

momentissa mainitun luonnonarvojen vaalimista koskevan yleiskaavan sisältövaatimuksen mukainen.

ELY-keskus viittaa tässä yhteydessä myös valtioneuvoston 5.12.2018 tekemään päätökseen Natura 2000 -verkoston Suomen ehdotuksen ja ilmoituksen täydentämisestä ja Natura 2000 -alueiden tietojen tarkistuksista. Mustavuoren lehto ja Östersundomin lintuvedet Natura-alueelle suojelun perusteeksi lisättiin viisi luontotyyppiä ja 15 lintulajia.

Vuonna 2017 laadittu Östersundomin yhteisen yleiskaavan Natura-arviointi on tietojen täydennyksen takia puutteellinen ja vanhentunut, eikä täytä LSL 65 §:n mukaista asianmukaisuuden vaatimusta. Tämän on todennut ELY-keskus Natura-lausunnossaan ja myös Helsingin hallinto-oikeus kumoamispäätöksessään.

ELY-keskus korostaa, että Vantaan yleiskaavan vaikutuksia Mustavuoren lehto ja Östersundomin lintuvedet Natura-alueeseen ei ole LSL 65 §:n tarkoittamalla tavalla asianmukaisesti arvioitu. Ottaen huomioon Vantaan kaupunginhallituksen päätös 30.11.2020 rajata yleiskaava-alueesta Natura-alueeseen kohdistuvien vaikutusten kannalta olennaisimman ja tehokasta maankäyttöä sisältävän Länsisalmen alueen pois, voidaan kuitenkin todeta, että yksistään tarkasteltuna Vantaan yleiskaavassa osoitettu maankäyttö ei merkittävästi heikennä Mustavuoren lehto ja Östersundomin lintuvedet Natura-alueen suojelun perusteena olevia luonnonarvoja. Yhteisvaikutukset, mukaan lukien Westerkullan peltoalueelle osoitetun metrolinjauksen toteuttamiskelpoisuus, tulevat arvioitavaksi tarkemmin Östersundomin alueen jatkosuunnittelun yhteydessä.

Asian on ratkaissut ylitarkastaja Kirsi Hellas ja esitellyt johtava asiantuntija Ilpo Huolman. Merkintä sähköisestä hyväksynnästä on asiakirjan lopussa.

TIEDOKSI

Ympäristöministeriö (kirjaamo@ym.fi)
Metsähallitus, Rannikon luontopalvelut (kirjaamo@metsa.fi)
Suomen ympäristökeskus (kirjaamo@syke.fi)

Tämä asiakirja UUELY/11261/2020 on hyväksytty sähköisesti / Detta dokument UUELY/11261/2020 har godkänts elektroniskt

Hellas Kirsi 08.01.2021 09:05

Huolman Ilpo 08.01.2021 08:51